

Oide

Tacú leis an bhFoghlaim
Ghairmiúil i measc Ceannairí
Scoile agus Múinteoirí

Supporting the Professional
Learning of School Leaders
and Teachers

Is féidir liom, is féidir linn ...

An Ghaeilge do Chách ar Scoil

Leabhrán Foghlama Gairmiúla

Iar-bhunscoile

Oide

Cuspóirí an EFG

Tá súil againn go mbeidh tuiscint níos doimhne agat ar:

- thuras teanga an fhoghlaimeora Gaeilge agus ar thréithe an dea-fhoghlaimeora teanga
- bhealaí chun meonta dearfacha i leith na Gaeilge a chothú i do sheomra ranga/ do scoil
- chur chuige ionchuimsitheach chun rochtain ar an nGaeilge a chinntiú do gach leanbh agus duine óg, i do sheomra ranga/ do scoil le béim ar DUF
- straitéisí chun úsáid na Gaeilge labhartha a threisiú i do sheomra ranga/ do scoil
- na tacaíochtaí atá ar fáil don Ghaeilge agus an tábhacht a bhaineann le comhoibriú idir scoileanna agus múinteoirí

Oide

An Plean Gnínmh don Ghaeilge i Scoileanna Meán-Bhéarla

Cód MF (Gaeilge)

QR Code (English)

Oide

Ciorclán 0050/2026

Circular Letter 0050/2026

Chuir Boird Bhainistíochta, Príomhóidí agus Baill Foirne Teagasc na nár-bhunscoileanna Meán-Bhéarla aitheanta agus Príomhfheidhmeannaigh na mBord Oideachais agus Oiliúna

An Plean Gnínmh don Ghaeilge i Scoileanna Meán-Bhéarla a thabhairt chun Feidhme

1. Cuspóir an chiorcláin seo

Sa ciorclán seo, tugtar teorí d'ar-bhunscoileanna meán-Bhéarla aitheanta maidir le cur chun feidhme Is féidir liom, is féidir linn ... Plean Gnínmh don Ghaeilge i Scoileanna Meán-Bhéarla agus maidir leis na tacaíochtaí atá ar fáil do scoileanna agus do mhúinteoirí chun an plean a chur chun feidhme. Soláirítear ann freisin na hionchais maidir leis na cineálacha cur chun aife le glacadh chun tacaí le teagasc, foghlaim agus úsáid éifeachtach na Gaeilge.

2. Teagasc na Gaeilge i scoileanna meán-Bhéarla

Tá Gaeilge ina croi-ábhar i ngach iar-bhunscoil. Imríonn scoileanna meán-Bhéarla ról rithabhachtach maidir le cur ar chumas gach scoláire taitneamh a bhaint as an nGaeilge agus rath a bhaint amach le linn an teanga a fhoghlaim. I gcás go leor daoine óga a fíreastalaíonn ar na scoileanna sin, le é an seomra rannsaíochtaí an príomhábhar ina dtiagann siad ar an nGaeilge agus ina mblóinn leis an nGaeilge acu.

Gné lárnach de na sonraíochtaí agus na siolabais iar-bhunscoileanna imluíoch chumarsáideach na scoláirí sa Ghaeilge a fhorbairt. Freisin sna sonraíochtaí agus siolabais iar-bhunscoile don Gh-meanta dearfacha i leith na Gaeilge, ar úsáid bharantúil na Gi cheachtanna agus leamhú de cheachtanna, ar eispéirí foghlaim agus taitneamhach, agus gach foghlaiméir a é chumarsáid chun foghlaim agus cumarsáid a dhéanamh sa Gh-

Leagan Gaeilge

Circular Letter 0050/2026

To Boards of Management, Principal Teachers and Teaching Staff of recognised English-Medium Post-Primary Schools and Chief Executives of Education and Training Boards

Implementing the Action Plan for Irish in English-Medium Schools

1. Purpose of this circular

This circular provides guidance to recognised English-medium post-primary schools on the implementation of Is féidir liom, is féidir linn ... Action Plan for Irish in English-Medium Schools and on the supports available to schools and teachers to implement the plan. It also clarifies expectations of the approaches to be adopted to support the effective teaching, learning and use of Irish.

2. Teaching of Irish in English-medium schools

Irish is a core subject in all post-primary schools. English-medium schools play a vital role in enabling all students to enjoy Irish and experience success in learning it. For many young people that attend these schools, the Irish classroom is the main site in which they encounter the Irish language and where they have the most sustained exposure to Irish.

A central feature of the post-primary specifications and syllabuses for Irish development of students' communicative competence in Irish. The post specifications and syllabuses for Irish also place a strong emphasis on development of positive attitudes towards Irish, the authentic use of Irish outside lessons, the provision of engaging and enjoyable learning experiences, the facilitation of all learners in accordance with their abilities to learn to communicate in Irish.

English Version

Oide

Tacaíocht Scoile

- Cuairteanna Scoile:
Tacaíocht dhíreach ar chleachtas éifeachtach
- Comhairle Phraiticiúil:
Straitéisí chun Gaeilge laethúil a neartú.
- Acmhainní & Samplaí Dea-Chleachtais:
Moltaí praiticiúla agus uirlisí don fhoireann.

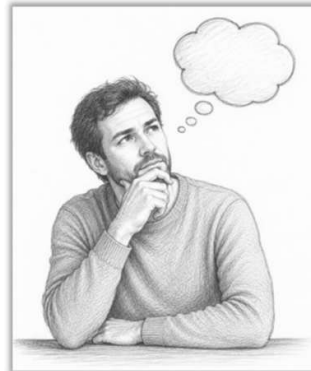

Oide

Machnamh

Déan machnamh ar:

- Cad is féidir liom a dhéanamh?
- Cad is féidir linn a dhéanamh?

An té nach gcuireann san earrach, ní bhaineann sé san fhómhar

Machnamh: Spás duitse

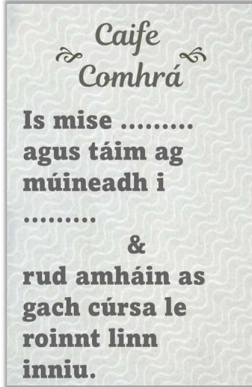
Cad is féidir liom a dhéanamh?

Cad is féidir linn a dhéanamh?

Mé Féin mar Oide & m'Aistear Teanga

Oide

Réamhchúrsa

1. Taitníonn/Ní thaitníonn m'ainm liom mar...nó
2. B'fhearr liom an t-ainm X mar ...

Príomhchúrsa

1. An rud is fearr liom faoi mo scoil ná.... (nó)
2. Tá mo scoil suimiúil / cáiliúil mar....

Milseog

1. Roghnaigh mé gairm an mhúinteora mar ...
2. D'fhoghlaim mé mo chuid Gaeilge i/sa...

Leabhrán
Gníomhaíochtaí ó
Oide

Straitéis
Oideolaíochta

Mé Féin mar Oide & m'Aistear Teanga: Spás duitse

Réamhchúrsa

Príomhchúrsa

Milseog

Taithí Dearfacha i leith na Gaeilge (Fís Nua Ghael Linn)

Cén tionchar atá ag an bhfiseán seo ort?

Conas a dhéanann tú ionannú leis?

Ár dTuras Teanga

Eispéireas dearfach

Eispéireas diúltach

Comhairle a thabharfá d'fhoghlaimoir nó do mhúinteoir nuacháilithe

An Ghaeilge agus an Córas Oideachais

Oide

'Irish depends on the attitudes, efforts, and commitment of individual schools and teachers in a way that other subjects do not.'

(Harris, 2007, lch 37-38)

Bhur dtuairimí air seo? Breacaigí síos iad.

Am Machnamhach

Labhair í agus mairfidh sí

An Ghaeilge sa Chóras Oideachais

Breac síos aon smaoineamh a ritheann leat anseo

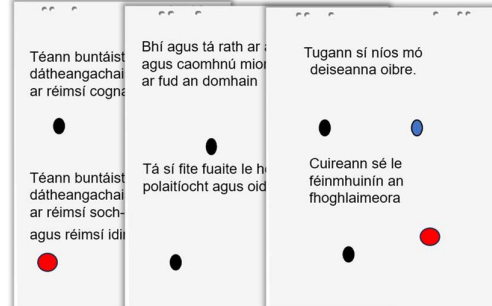
Ról na Teanga ar Scoil agus sa tSochaí

Oide

Cén fáth go bhfuil sé
tábhachtach an Ghaeilge a
mhúineadh agus a fhoghlaim?

- Déan cinneadh
- Caith trí vóta
- Déan plé oscailte

Stratéis Oideolaíochta

Gníomhaíocht Aonair

SPOTLATHAS

Ról na Teanga ar Scoil agus sa tSochaí

Cén fáth go bhfuil sé tábhachtach an Ghaeilge a mhúineadh agus a fhoghlaim?

- Déan cinneadh
- Caith trí vóta
- Déan plé oscailte

Tréithe an Dea-Fhoghlaimeora Teanga

Oide

Ó do thaithí ag foghlaim agus ag múineadh na
Gaeilge, cad iad na tréithe a bhíonn ag na
foghlaimeoirí is dearfaí agus is rathúla?

Breac síos bhur dtuairimí

Am Machnamhach

Gníomhaíocht Aonair

De réir a chéile a thógtar caisleán

Tréithe an Dea-Fhoghlaimeora Teanga

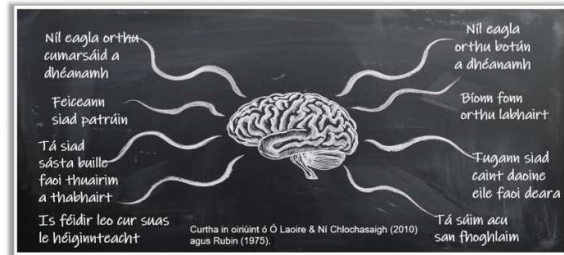
Breac síos aon smaoineamh a ritheann leat anseo

Oide

Tréithe an Dea-Fhoghlaimeora Teanga

Déan plé ar na heispéiris
ranga a chabhraíonn le tréithe
an dea-fhoghlaimeora teanga
a chothú.

Gníomhaíocht Ghrúpa

Aiseolas

Oide

Cultúr Ranga Dearfach

- Spás sábháilte chun triail a bhaint as an teanga.
- Botúin = foghlaim — Ceiliúrtar iarracht, ní foirfeacht
- Dearcadh dearfach a chothú trí mholadh agus tacú leo.

Gn mha ocht: Tr ithe an Dea-Fhoghlaim ora Teanga

	Nil eagla orthu cumars�id a dh�eanamh	Feiceann siad patr��n	T� siad s�sta buille faoi thuairim a thabhairt	Is f�idir leo cur suas le h�iginteacht	Nil eagla orthu bot�n a dh�eanamh	B�onn fonn orthu labhairt	Tugann siad caint daoine eile faoi deara	T� suim acu san fhoghlaim
Imeachta� ranga a chabhra�on an tr�ith seo a choth�								

Meonta Dearfacha: Féidearthachtaí don Fhéinchinntiúchán

Oide

Roghanna

Comhchruthú
Critéir Ratha

Clár Rogha don
Obair Bhaile

Spreagcheist/
spreagíomhá

Machnamh

Ticéid éalaithe

Soilse tráchtta

ABC nó 3,2,1
(KWL)

Múinteoir Michelle

Idirghníomhú

Cas, caint agus
roinn

Díospóireacht
siúlóide

Drámaíocht

Aiseolas

Meonta Dearfacha: Féidearthachtaí don Fhéinchinntiúchán

Breac síos do chuid smaointe anseo:

Oide

Mapáil Mheonta na Leanaí & Daoine Óga

Ráiteas ón gComhairliúchán	Mothúchán &/nó lompar	Le déanamh ag díriú ar mheonta dearfacha
"I don't feel a connection to me personally"	Éadóchas / An-chiúin	Díriú ar spéiseanna an scoláire

I would prefer speaking Irish like in a conversation

I just don't think it will be that important in my life

You associate the language with the Leaving Cert

School can ruin it on you sometimes - when over emphasising literature

Tests are very stressful

I find learning Irish a chore

I hate so much writing in the books

 Gníomhaíocht Ghrúpa

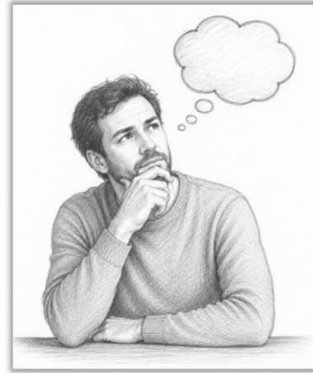
Mapáil Mheonta na Leanaí & Daoine Óga

Breac síos do chuid smaointe anseo:

Machnamh

Déan machnamh ar bhealaí le meonta dearfacha a chothú

- Cad is féidir liom a dhéanamh?
- Cad is féidir linn a dhéanamh?

Am Machnamhach

Machnamh: Spás duitse

Cad is féidir liom a dhéanamh?

Cad is féidir linn a dhéanamh?

Coincheapa na Cothroime agus an Cheartais Shóisialta

Oide

Comhionannas
Na hacmhainní
céanna ag gach
duine

Cothromas
Acmhainní &
deiseanna ar leith do
riachtanais éagsúla

Ceartas
An córas a dheisiú
trí rochtain a chur ar
fáil ar acmhainní &
deiseanna do gach
duine

Ach cad is
ionchuimsiú ann
i gcomhthéacs
na Gaeilge?

Coincheapa na Cothroime agus an Cheartais Shóisialta

Cad is ionchuimsiú i gcomhthéacs na Gaeilge ann?

Breac síos do chuid smaointe anseo

An Dearadh Uilíoch don Fhoghlaim

Oide

[illegible]

Dearadh Uilíoch don Fhoghlaim & Difreáil

Oide

DUF

Difreáil

Am Machnamhach

Cad é an difríocht idir DUF & Dífreáil i gcúrsaí teagaisc agus foghlama?

An Dearadh Uilíoch don Fhoghlaim

Is é is sprioc leis an Dearadh Uilíoch don Fhoghlaim (UDL) ná gníomhaireacht foghlaiméora a chothú atá cuspóireach agus machnamhach, seiftiúil agus barántúil, straitéiseach agus dírithe ar ghníomhaíocht.

Rannpháirtíocht	Modhanna éagsúla a dhearadh don Rannpháirtíocht Roghanna a dhearadh maidir le Fáiltiú roimh Spéiseanna agus Féiniúlachtaí - Rogha agus léiriú a bhíonn leabhar (1.1) - Adiantacht, uacht agus barántúlacht a bhíonn leabhar (1.2) - Achíonn agus uacht a chur ar fáil (1.3) - Aghaidh a thabhairt ar chiontachas bagairt agus teacht ar airde (1.4)	Modhanna éagsúla a dhearadh don Ghníomhaíocht agus don Léiriú Roghanna a dhearadh don Idirghníomhaíocht - Modhanna éagsúla freagairt, leingseoireacht agus ghluaiseachta a chur ar fáil, agus meas a léiriú orthu (1.1) - Rochtan ar uilíoch inrochtana agus ar theicneolaíochtaí cúlra inrochtana a bhíonn leabhar (1.2)
Rochtain	Modhanna éagsúla a dhearadh don Léiriúchán Roghanna a dhearadh maidir le Dearthadh - Tacú le dteannta chun eolas a léiriú ar bhealaí éagsúla (1.1) - Tacú le bealaí éagsúla chun eolas a thabhairt faoi obair (1.2) - Éagsúlacht dearthúil agus feiniúlacht a léiriú go fírinneach (1.3)	Roghanna a dhearadh maidir le Cur in iúl agus Cumarsáid - Meán éagsúla a úsáid ar anntuairte le cumarsáid a dhéanamh (1.1) - Uilíoch éagsúla a úsáid don tógall, don chumarsáid, agus don chumarsáid (1.2) - Líneachtaí a thabhairt ina bfuil focail, chomharthaí, agus don chumarsáid agus don léiriú (1.3) - Aghaidh a thabhairt ar chiontachas a bhíonn le modhanna cur in iúl agus cumarsáid (1.4)
Íoslacht	Roghanna a dhearadh maidir le Cumars Mothúchánach Roghanna a dhearadh maidir le Cumars Mothúchánach - Ionchais, ionchais, agus ionchais a thabhairt (1.1) - Faighne a thabhairt ort féin agus ar dhaoine eile (1.2) - Machnaimh a chur ar an gcomarsáid a bhíonn leabhar (1.3) - Comharthaí agus dionchais a thabhairt (1.4)	Roghanna a dhearadh maidir le d'Fhorbairt Straitéise - Spriocanna a thabhairt a bhíonn leabhar (1.1) - A thabhairt a thabhairt agus uilíoch dóibh roimh ré (1.2) - Eolas agus aonbhíola a bhíonn leabhar (1.3) - Faighne a chur ar an gcomarsáid a bhíonn leabhar (1.4) - Dionchais a thabhairt d'ionchais a bhíonn leabhar (1.5)

Dearadh Uilíoch don Fhoghlaim & Difreáil

Breac síos do chuid smaointe anseo:

Torthaí Foghlama & Feidhmeanna Teanga

Oide

Torthaí Foghlama:

1.20 freagairt do theachtaireachtaí gan choinne le linn comhrá

1.21 cumarsáid a choimeád sa siúl agus déileáil le deacrachtaí tuisceana

Feidhmeanna Teanga:

Cur síos a lorg/a thabhairt

Treoracha a thabhairt

Tuairimí a nochtadh

Mothúcháin a nochtadh

Gaeilge don Chumarsáid

Torthaí Foghlama agus Feidhmeanna Teanga

Úsáid na Gaeilge a Mhéadú:

- Cuir tic le ceann a d'úsáid tú ✓
- Cuir comhartha ceiste má tá níos mó eolais uait ?
- Roinn d'eispéiréis ag an mbord.
- Bog timpeall an tseomra chun na bearnaí eolais a líonadh. Labhair le duine leis an eolas sin.

 Oide

Saineolas an tSeomra

Nasc sa cheantar (Grúpaí Gaeilge, scoil eile)	Úsáid Puipéid mar spreagadh don chaint	Frama Reoite	Tionscadal Podchraolta / Fiseáin a chruthú nó clár raidió a dhearadh	
Foghlaim TG4	Amhránaíocht & Drámaíocht	An litríocht chun comhrá a spreagadh	An Bleachtair Teanga (Cluiche)	
Malairt Foghlama (Flipped Classroom)	Rólghlacadh	Jenga chun caint a spreagadh	Diospóireacht Siúil	

Oide

Gníomhaíocht Aonair

Gníomhaíocht Ghrúpa

Aiseolas

Sraithéis Oideolaíochta

- Cuir tic le ceann a d'úsáid tú
- Cuir comhartha ceiste má tá níos mó eolais uait
- Roinn d'eispéiréas ag an mbord.
- Bog timpeall an tseomra chun na bearnaí eolais a líonadh. Labhair le duine leis an eolas sin.

Saineolas an tSeomra

Nasc sa cheantar (Grúpaí Gaeilge, scoil eile)	Úsáid Puipéid mar spreagadh don chaint	Frama Reoite	Tionscadal Podchraolta / Fiseáin a chruthú nó clár raidió a dhearadh	
Foghlaim TG4	Amhránaíocht & Drámaíocht	An litríocht chun comhrá a spreagadh	An Bleachtaire Teanga (Cluiche)	
Malairt Foghlama (Flipped Classroom)	Rólghlacadh	Jenga chun caint a spreagadh	Díospóireacht Siúil	

Oide

Samplaí de Ghaeilge Laethúil

Oide

- Frásaí simplí
- Ceisteanna úsáideacha
- Comharthaí agus lipéid timpeall na scoile
- Gach deis a thapú Gaeilge le linn am sosa, rolla, gluaiseachta, bainistíocht ranga.

@GaelbhratachIB
Iar-bhunleibhéal

Cluichí
Iar-Bhunscoile

Cluichí Gaeilge - Iarbhunscoil

Cleachtadh a dhéanann máistreacht

 Oide

Deiseanna Úsáide Teanga don Mhúinteoir

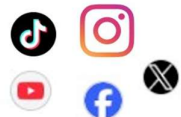
Teilifís agus Raidió

Podchraoltaí

Líonraí Sóisialta

#Gaeltok
#Gaeilge
#IrishLearners
#CúplaFocal

Aon smaointe eile? Glac nóta.

Deiseanna Úsáide Teanga - Na Meáin

Spreagcheisteanna

An bhfuil aon chlár a mbreathnaíonn tú go rialta air nó a n-éisteann tú leis chun cuidiú leat ar do thuras teanga?

An bhfuil aon phodchraoladh a mholfá do dhaoine éisteacht leis?

An bhfuil aon chuntas nó líonra sóisialta a mholfá do dhaoine a leanúint?

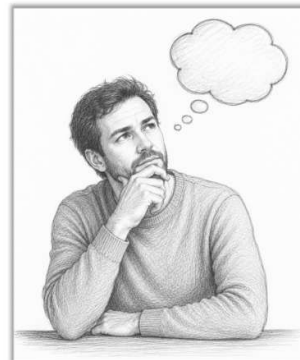

Oide

Machnamh

Déan machnamh ar bhealaí le húsáid na Gaeilge a mhéadú do chách

- Cad is féidir liom a dhéanamh?
- Cad is féidir linn a dhéanamh?

An rud nach féidir, ní féidir é

Am Machnamhach

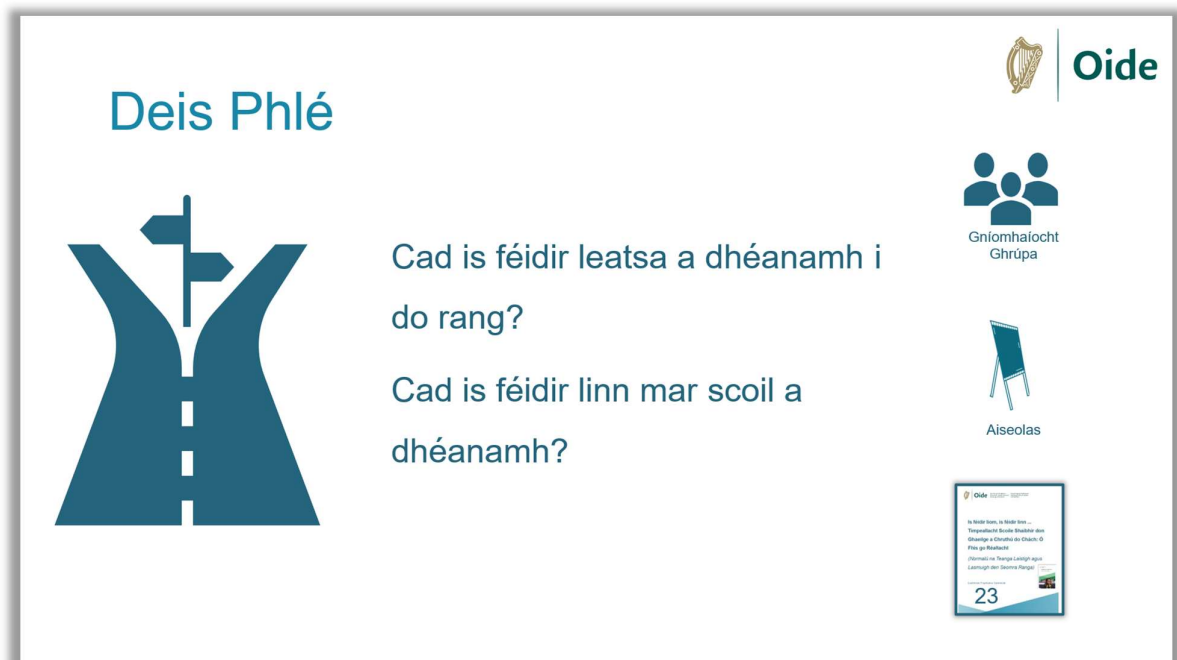
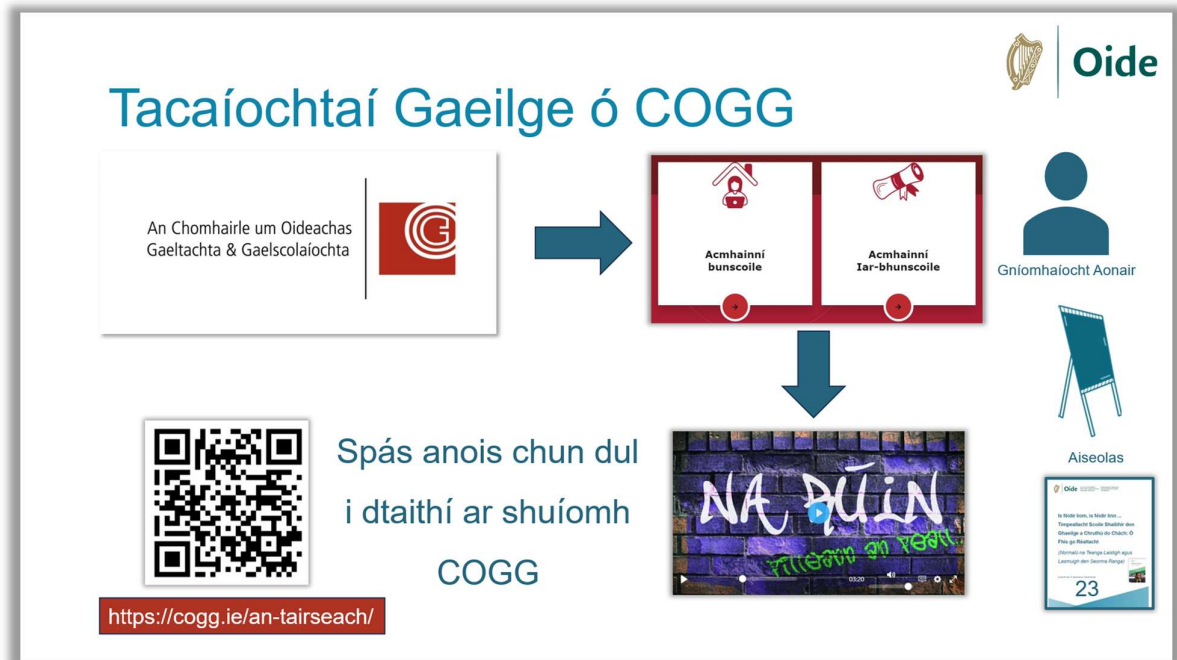

Machnamh

: Spás duitse

Cad is féidir liom a dhéanamh?

Cad is féidir linn a dhéanamh?

Fan i dTeagmháil Linn....

Oide

Oide Tacaíonn an tInstitiúit Ghairmiúil le hOideirí (Supporting the Professional Learning of School Leaders and Teachers)

LEAN @oidegaelaonad

le haghaidh na scéalta is déanaí, nuashonraí agus meabhrúcháin ón nGaelAonad in Oide

@oidegaelaonad @OidePP_Gaeilge

Plean Gnín don Ghaeilge i Scoileanna Meán-Bhéarla

D'fhoilsigh an Roinn Oideachais agus Oige an plean gnín ar 8 Samhain 2025. Is plean dhá bhliain é aisiadú na teangeolaíochta agus éifeacht na teangeolaíochta i scoileanna meán-bhéarla. The Department of Education and Youth Affairs published the AGSAB on 8 November 2025. It is a two-year plan aimed at raising the standard and effectiveness of Irish language teaching, increasing the use of the language, and strengthening the communication skills of children and young people in English-medium primary and post-primary schools.

Cuspóirí an Phlean Gnín

- Dearcadh d'athléiriú a chur i bhfeidhm na Gaeilge
- Teangeolaíocht agus foghlaim na Gaeilge a fheabhsú
- Scoileanna leathartha na n-ábairt a fhorbairt
- Úsáid na Gaeilge a mhéadú iad na scoile
- Ríochtáil níos fearr ar Ríochtáil na Gaeilge do gach dalta

Objectives of the Action Plan

- To foster a positive attitude towards Irish
- To enhance the quality of teaching and learning in Irish
- To strengthen students' oral language skills
- To expand the use of Irish in school life
- To ensure equitable access to Irish language learning for all students

Céad é an Plean Gnín seo?
Is plean gnín é seo do bhunscoileanna agus d'ionadaithe scoile meán-bhéarla chun tacaí le teangeolaíocht agus foghlaim na Gaeilge.

What is this Action Plan?
This is an action plan for English-medium primary and post-primary schools to support with the teaching and learning of Irish.

Leagan Gaeilge

English Version

Fiseán minú an phlean gnín/
Video Explaining the Action Plan

www.oide.ie X @Oide_PP_Gaeilge Instagram @OideGaelAonad

Naisc chuig na hAcmhainní & Áiseanna

- 1 NuachtAnois** <https://www.leighanois.com/nuacht>
- 2 Fichell.ie** <https://ficheall.ie/ceachtanna-do-thosaitheoiri/>
- 3 NCCA** https://ncca.ie/media/2773/juniorycycle_assessmentworkshop_4_gaeilge.pdf
- 4 Closleabhair** <https://weareirish.ie/irish-language-audiobooks-for-children/>
- 5 Snas.ie** <https://snas.ie/>
- 6 Foclach & Cluichí Boird** <https://www.foclach.com/>
- 7 An Cumann Scoildrámaíochta** <https://www.scoildramaiocht.ie/scripteanna/>
- 8 Foghlaim TG4** <https://foghlaim.tg4.ie/>

Naisc chuig na hAcmhainní & Áiseanna

9 Cártaí Cumarsáide <https://oide.ie/wp-content/uploads/2023/09/Cartai-Comhra.pdf>

10 Leabhrán an Réiteora Óig <https://munster.gaa.ie/cultur/resources/>

11 Spreag an Ghaeilge le Spraoi <https://www.scoilnet.ie/go-to-primary/theme-pages/physical-education/spreag-an-ghaeilge-le-spraoi/>

12 Eagraithe Grafacha <https://oide.ie/wp-content/uploads/2023/09/Eagraithe-Grafacha.pdf>

13 Rothaí Cainte <https://spinthewheel.io/>

14 Canva <https://www.canva.com/>

15 Cearnóga Scéil <https://snag.ie/en/schools-and-youth-clubs/resources/>

Mo thuras teanga féin ...

(Nathanna cainte, eochairfhocail, pointí gramadaí a d'fhoghlaim mé inniu)

This image shows a blank sheet of white paper with horizontal ruling lines. The lines are evenly spaced and run across the width of the page. There are no margins, text, or other markings on the paper.

Mo thuras teanga féin ...

(Nathanna cainte, eochairfhocail, pointí gramadaí a d'fhoghlaim mé inniu)

[illegible]

